

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA
MARIBOR

**PRIMERJAVA DELA PRI IZVAJANJU
INTERVENCIJ POLICIJE IN ZASEBNO
VARNOSTNIH SLUŽB**

Kandidatka: Maša Rojec

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Varovanje

Mentor predavatelj: mag. Boris Grilc

Mentor v podjetju: mag. Anja Babnik

Lektor: Tea Karlo, prof. ang. in slov. jez.

Maribor, 2024

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Maša Rojec, sem avtorica diplomskega dela z naslovom Primerjava dela pri izvajanju intervencij policije in zasebno – varnostnih služb, ki sem ga napisala pod mentorstvom Borisa Grilc.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel/a, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP); prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Loški Potok, september 2024

Podpis študenta: Maša Rojec

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujem mentorjema mag. Borisu Grilc in mag. Anji Babnik za strokovno podporo in usmeritve pri pisanju diplomskega dela

Zahvaljujem pa se tudi svoji družini, ki me je spodbujala med časom študija.

POVZETEK

Varnost je temeljna človekova pravica, zapisana tudi v 34. členu Ustave Republike Slovenije. Varnost nam kot tako zagotavljajo različni subjekti, med katere sodita tudi policija in zasebno varnostne službe. Ko želimo biti prepričani, da je naš dom v času naše odsotnosti varen, ga lahko zavarujemo s sistemi tehničnega varovanja, ki so lahko vezani na varnostno – nadzorni center (VNC). V primeru, da v našem domu pride do sprožitve alarmnega sistema, VNC obvesti varnostnika interventa, ki pride na kraj, in preveri, zakaj je prišlo do alarmnega stanja. Velikokrat pa varnostniki interventi pri svojem delu potrebujejo tudi pomoč policije.

Varnostno osebje lahko pri svojem delu uporablja določene ukrepe in sredstva, ki so zapisana v 45. členu Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS št. 17/11, v nadaljevanju: ZZasV-1). Omenjen zakon je temeljni zakon, po katerem morajo varnostniki opravljati svoje delo. Pri uporabi nekaterih ukrepov in sredstev pa morajo obvestiti policijo, ki pride na kraj, kjer je bil ukrep uporabljen, in ukrepa s svojimi pooblastili. Policisti imajo namreč več pooblastil kot varnostno osebje, pri svojem delu pa morajo upoštevati več zakonov in pravilnikov, med katerimi sta Zakon o delu in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji.

Policisti pri svojem delu opravljajo različne naloge, pri katerih se srečujejo tudi z različnimi varnostnimi organi in varnostniki. Za uspešno opravljanje nalog, predvsem odkrivanje in preprečevanje kaznivih dejanj, pa je pomembno sodelovanje med policisti in varnostniki. Varnostniki morajo pri uporabi ukrepa zadržanja osebe obveščati policijo. V primeru, da policija v določenem roku (2 h) ne pride na kraj, mora varnostnik zadržano osebo izpustiti, tudi če gre za izvršitev hujšega kaznivega dejanja.

Eno izmed zahtevnejših del na področju zasebnega varovanja so prav naloge varnostnika interventa. Le-ta se namreč odziva na različne alarme in dogodke ter glede na njih tudi ustrezno ukrepa. Ko varnostnik intervent sprejme obvestilo o posredovanju na različne dogodke, nikoli ne ve, kaj ga bo pričakalo na kraju interventnega dogodka. Okoliščine, v katerih posreduje, so lahko tudi nevarne za interventovo življenje. Vsak alarmni dogodek mora varnostnik intervent zaznati kot nevarnega, četudi gre za lažni alarm. Pri bolj zahtevnih obehkih varovanja, kot so npr. banke, pa že sam VNC v primeru alarmnega dogodka takoj obvesti tudi policijo.

Ključne besede: *policija, zasebno varovanje, varnostnik intervent, intervencija*

ABSTRACT

Comparison of work in the implementation of interventions by the police and private security services

Security is a fundamental human right, also enshrined in Article 34 of the Constitution of the Republic of Slovenia. As such, security is provided by various entities, including the police and private security services. When we want to be sure that our home is safe during our absence, we can secure it with technical security systems that can be connected to the security control centre (VNC). In the event that the alarm system is triggered in our home, VNC notifies the security interventionist, who comes to the place and checks why the alarm condition has occurred. In many cases, security interventionists also need the help of the police in their work.

In their work, security personnel can use certain measures and means, which are written in Article 45 of the Private Security Act (ZZasV-1). The aforementioned law is the fundamental law according to which security guards must perform their work. When using certain measures and means, they must inform the police, who come to the place where the measure was used and act with their powers. Police officers have more powers than security personnel. Police officers must comply with several laws and regulations in their work, the fundamental ones being the Act on the Work and Powers of the Police and the Act on Organization and Work in the Police.

In their work, police officers perform various tasks, during which they also meet with various authorities and security guards. For the successful performance of tasks, especially the detection and prevention of criminal acts, cooperation between police officers and security guards is important. Security guards must notify the police when using certain measures. In the event that the police do not arrive at the scene within the specified time (2 hours), the security guard must release the detained person. This is where the security officers' powers are lacking.

The security guards took over certain tasks from the police, including responding to interventions. I dare say that the security guards have insufficient powers, which also includes the fact that they do not have priority vehicles, and consequently, the perpetrators of the crime have enough time to commit a robbery and escape from the scene of the crime.

One of the more demanding jobs in the field of private security is precisely the duties of a security guard. He is the one who responds to various alarms, as we already mentioned in the first paragraph. When a security guard receives an alarm notification, he never knows what will await him at the scene of the incident. Armed burglars may also be waiting for him there, so it is especially important that the security guard has adequate professional training and that he regularly improves his knowledge. Every alarm event must be perceived as dangerous by the security guard, even if it is a false alarm. For more demanding security objects, such as banks, the VNC itself immediately notifies the police in the event of an alarm event.

Keywords: *police, private security, security interventionist, intervention*

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	11
1.1	Opis področja in opredelitev problema.....	11
1.2	Namen, cilji in osnovne trditve.....	12
1.3	Predpostavke in omejitve.....	12
1.4	Uporabljene raziskovalne metode.....	12
2	VARNOST KOT ELEMENT DELA ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB	13
3	PREDPISI ZA IZVAJANJE INTERVENCIJ	16
3.1	Zakon o zasebnem varovanju.....	17
3.2	Zakon o nalogah in pooblastilih policije.....	17
3.3	Zakon o organiziranosti in delu v policiji.....	17
4	INTERVENCIJA.....	18
4.1	Varnostni dogodek.....	18
4.2	Obhodno varovanje.....	18
5	VARNOSTNIK INTERVENT	20
5.1	Pogoji za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije – NPK varnostnik/varnostnica.....	20
5.2	Usposabljanje.....	20
5.3	Naloge varnostnika interventa	21
5.4	Varnost varnostnikov pri intervencijah.....	21
6	DELOVNA OBLEKA, POLOŽAJNE OZNAKE, SIMBOLI IN OPREMA	22
6.1	Delovna obleka, položajne oznake, simboli in oprema varnostnika interventa.....	22
6.1.1	Uporaba komunikacijskih sredstev.....	25
6.2	Uniforma, položajne oznake, simboli in oprema policistov	26
7	UKREPI VARNOSTNIKOV IN POLICIJSKA POOBLASTILA.....	28
7.1	Policijska pooblastila	29
7.2	Sodelovanje policije in zasebno varnostnih služb	29

8	VARNOSTNO NADZORNI CENTER (VNC).....	31
9	OSNOVNA PRAVILA ZA IZVAJANJE INTERVENCIJ	32
	Varnostnik intervent mora pri izvajanju nalog intervencije upoštevati predpisana načela ..	33
	9.1.1. Načelo dolžnosti preveritve vsake situacije.....	33
	9.1.2 Načelo hitrosti	33
	9.1.3 Načelo metodičnosti	33
	9.1.4 Načelo temeljitosti.....	33
	9.1.5 Načelo kritičnosti.....	33
	9.1.6 Načelo vztrajnosti	34
	9.2 Razlogi za sprožanje alarmov	34
	Vzroke za sproženje alarmov delimo na objektivne in subjektivne vzroke	34
	Med objektivne vzroke štejemo.....	34
	9.2.1 Preventivni ukrepi	35
10	OBVLADOVANJE VAROSTNIH TVEGANJ IN OGROŽANJ	37
10.1	Požar	37
10.2	Izlitje vode.....	37
10.3	Najava ali najdba eksplozivnega sredstva.....	37
10.4	Najdba sumljivega predmeta.....	38
11	PREVZEM VAROVANEGA OBJEKTA ZA IZVAJANJE INTERVENCIJE.....	40
12	INTERVENCIJSKI NAČRT	41
1.	VAROVANJE VAROVANEGA OBJEKTA/OBMOČJA	43
1.1.	Ocena stopnje tveganja	43
1.1.1.	Analiza ranljivosti	43
1.1.2.	Analiza ogroženosti	44
1.1.3.	Analiza tveganj	44
1.2.	Namen varovanja	45
1.3.	Načrt varovanja	45

2. OPIS VAROVANEGA OBJEKTA IN OBMOČJA.....	45
3. ORGANIZACIJA SLUŽBE VAROVANJA.....	46
4. NAČRT FIZIČNEGA VAROVANJA.....	47
1. Naloge varnostnikov pri varovanju lokala.....	47
13 UKREPANJE V PRIMERU INTERVENTNEGA DOGODKA	48
13.1 Zavarovanje kraja.....	48
13.2 Osebni opis storilca	49
14 POSREDOVANJE POLICISTOV NA INTERVENTNEM DOGODKU	50
14.1 Sprejem obvestila o kršitvi.....	50
14.2 Organizacija intervencije.....	50
14.3 Izvajanje postopkov na kraju intervencije.....	51
14.4 Poročanje o ukrepih.....	52
15 SKLEP	53
VIRI IN LITERATURA	55

KAZALO SLIK:

Slika 1: Oznake na prirejenem vozilu	23
Slika 2: Delovna obleka varnostnika	24
Slika 3: Uniforma policistov	27
Slika 4: Lokacija objekta	46

SEZNAM KRATIC IN SIMBOLOV:

VNC – varnostno nadzorni center

ZZasV-1 – Zakon o zasebnem varovanju

ZNPPol – Zakon o nalogah in pooblastilih policije

ZODPol – Zakon o organiziranosti in delu v policiji

ZJZ – Zakon o javnih zbiranjih

ReSNV-2 – Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije

ZKP – Zakon o kazenskem postopku

ZP-1 – Zakon o prekrških

ZPrCP – Zakon o pravilih cestnega prometa

ZNDM-2 – Zakon o nadzoru državne meje

OKC – operativno komunikacijski center

1 UVOD

Varnost nam zagotavlja država s svojo izvršilno vejo oblasti. Ena izmed pomembnejših organov v tej veji oblasti je prav gotovo policija, na drugi strani pa tudi zasebno varovanje kot zasebno varnostni subjekt, ki s svojimi pooblastili prav tako zagotavlja varnost v Republiki Sloveniji. Vse več ljudi se zaveda pomembnosti varnosti in samoodgovornosti za zagotovitev varnosti, zato se v veliki meri poslužujejo nameščanja sistemov tehničnega varovanja, katere najpogosteje vežejo na VNC. V primeru sprožitve alarma se na to odzove varnostnik intervent, po potrebi pa na kraj pride tudi policija. V diplomskem delu se bomo posvetili ravno področju dela opravljanja intervencij in sodelovanja med zasebno varnostnimi službami in policijo.

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Varnostno osebje pri svojem delu opravlja različne naloge. Eno izmed bolj zahtevnih pa opravljajo varnostniki interventni, ki so velikokrat podvrženi raznim nevarnim situacijam. Med odhodom na kraj interventnega dogodka se morajo varnostniki interventni ravnati po cestno – prometnih predpisih in navodilih operaterja varnostno – nadzornega centra, s katerim si izmenjujejo informacije vse do zaključka interventnega dogodka. Varnostniki interventni ne vedo, kaj jih bo pričakalo, ko prispejo na kraj interventnega dogodka. Lahko gre za sprožitev lažnega alarma, lahko pa jih tam pričakajo tudi storilci kaznivega dejanja.

Varnostniki opravljajo svoje delo po ZZasV-1, policija pa po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US) in Zakonu o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19, 66/19 – ZDZ, 200/20, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 141/22), upoštevati pa morajo tudi procesno (npr. Zakon o prekrških) in materialno (npr. Kazenski zakonik) zakonodajo. Zanima me predvsem zakonitost uporabe ukrepov, saj je pomembno, da so ukrepi uporabljeni sorazmerno in zakonito, predvsem pa tudi strokovno.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je predstaviti naloge varnostnikov interventov ter njihovo sodelovanje s policijo. Pogledali bomo tudi razlike med pooblastili policistov in ukrepi varnostnikov.

Cilj diplomskega dela je dokazati, da trditev, da je lahko varnostnik vsak, ne drži. Cilj je predstaviti področje bolj zahtevnega in odgovornega dela, ki ga opravlja varnostnik intervent. To delo lahko namreč na posamezniku pusti tudi psihične posledice, saj intervent nikoli ne ve, kaj ga bo pričakalo na kraju, kjer se je zgodil interventni dogodek.

Mislim, da je pri izvajanju intervencij več dejavnikov, ki vplivajo na uspešno izvajanje intervencij varnostnikov. Varnostniki pri izvajanju intervencije nimajo dovolj pooblastil glede ukrepov, ki jih lahko uporabijo. Pomembno so sodelovanje med varnostniki in policisti ter dobri odnosi med njimi.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavljam, da sem za pisanje diplomskega dela pridobila dovolj literature in informacij. V samem diplomskem delu pa želim dobiti odgovore na naslednje postavljene hipoteze:

H1: Kateri so ključni dejavniki, ki vplivajo na uspešno izvajanje intervencij varnostnikov?

H2: Ali imajo varnostniki za izvajanje intervencij dovolj pooblastil?

H3: Ali je sodelovanje med varnostniki in policisti dobro?

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

Za izdelavo diplomskega dela sem uporabila zakonodajo, diplomska in magistrska dela ter spletne strani, ki so mi omogočile pridobitev informacij.

2 VARNOST KOT ELEMENT DELA ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB

Dejavnost zasebnega varovanja se je začela takrat, ko so ljudje začutili potrebo po varnosti, zaščititi svojega premoženja in življenja. Na ozemlju naše države lahko za začetek zasebnega varstva štejemo leto 1989, ko so se začela ustanavljati prva podjetja zasebnega varovanja. V letu 1993 sta bila ustanovljena Združenje poklicnih varnostnih služb Slovenije in Zbornica poklicnih varnostnih služb Slovenije. Nato je bil sprejet Zakon o zasebnem varovanju, ki je doživel kar nekaj sprememb; nazadnje je bil spremenjen leta 2011 (Podnar, 2023).

Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja na varovanem območju pred nezakonitimi dejanji, poškodovanjem ali uničenjem z varnostnim osebjem ter sistemi tehničnega varovanja. Zasebno varovanje je regulirana gospodarska dejavnost, ki prispeva k zagotavljanju notranje varnosti. To je varovanje, ki ga ne zagotavlja država, kar pomeni, da je podlaga za izvajanje le-tega neko plačilo. Deluje na podlagi ZZasV-1 iz leta 2011.

Država v zasebnem varovanju vidi predvsem možnost zmanjševanja stroškov zaradi policijske dejavnosti. V primeru, da ne bi bilo razvito zasebno varovanje, bi morala policija zaposliti precejšen del ljudi, ob tem pa ne bi mogla izstaviti pravega računa za opravljeno storitev. Policija in varnostno osebje že s svojo prisotnostjo na določeni lokaciji odvrata storilce kaznivih dejanj, ostalim ljudem pa vzbujata občutek varnosti (Zamljen, 2009).

Država je dolžna zagotavljati minimalen standard osebne varnosti. Pravice in dolžnosti varnostnikov spadajo v nevarno območje, saj imajo varnostniki premalo pooblastil, stranke pa preveč pravic. Nadzorstvo nad zasebno varnostno dejavnostjo je prenizko, saj si država ne upa posegati v nekaj, kar je svobodna gospodarska pobuda. Da pa si države zmanjšajo stroške, najemajo zasebno varnostne službe pred policijskimi (Zamljen, 2009).

Varnost je stanje, s katerim je zagotovljen uravnotežen fizični, duhovni, duševni in gmotni obstoj posameznika in družbene skupnosti. Potreba po varnosti je po motivacijskih lestvicah na drugem mestu (Zupan, 2007).

Zasebno varovanje se izvaja tudi na podlagi več področnih zakonov, in sicer:

ZZasV-1

- Zakon o javnih zbiranjih (Uradni list RS št. 64/11, v nadaljevanju: ZJZ);
- Pravilnik o načinu prevoza gotovine in drugih vrednostnih pošilk (Uradni list RS št. 88/16);
- Uredba o obveznem organiziranju varovanja (Uradni list RS št. 80/12);
- Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah (Uradni list RS št. 22/10 – ZzasV-1 in 52/16) (Kristan & Jarc).

Zasebno varovanje je opredeljeno tudi v Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti RS (Uradni list RS št. 59/19, v nadaljevanju: ReSNV-2) iz leta 2019. Resolucija je dokument iz področja nacionalne varnosti. Zagotavljanje nacionalne varnosti namreč temelji na Ustavi RS, spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, demokracije in načel pravne države (Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije /ReSNV-2/, 2019).

Zasebno varovanje je dejavnost podjetij, ki vzpostavljajo pogodbeno razmerje z naročnikom. Za njega opravljajo določene dejavnosti, ki jih naročnik potrebuje. Pojem zasebne varnosti se opredeljuje v povezavi z detektivsko dejavnostjo kot stanje, v katerem se z varnostnimi, preventivnimi in drugimi aktivnostmi preprečujejo in razrešujejo protipravna in druga dejanja, ki so v pristojnosti zasebno varnostnih služb. To je dobrina, ki jo lahko uživamo, če smo jo naročili. (Jelen, 2018).

Učinkovito varovanje se deli po naslednjih sklopih:

- fizično varovanje z varnostnim osebjem in tehnično varovanje;
- operativno varovanje – sodelovanje z vodjo operative in koordiniranje ukrepov;
- preventivno varovanje – ugotavljanje pojavov in dogodkov (Zorman, 2016).

Zakon o zasebnem varovanju opredeljuje naslednje oblike varovanja:

- varovanje ljudi in premoženja,
- varovanje oseb,
- varovanje javnih zbiranj,

- prevoz in varovanje gotovine in drugih vrednostnih pošilk,
- varovanje prireditev v gostinskih lokalih,
- upravljanje z VNC,
- načrtovanje sistemov tehničnega varovanja,
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja (Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/, 2011).

3 PREDPISI ZA IZVAJANJE INTERVENCIJ

Kot smo že omenili, morajo tako varnostniki kot tudi policisti pri svojem delu upoštevati zakonodajo, ki je ne smejo prekršiti, saj bi v tem primeru lahko prišlo do različnih sankcij. Varnostniki morajo tako pri svojem delu upoštevati predpise, ki sem jih v diplomski nalogi že navedla, in sicer odvisno od vrste dela, ki ga opravljajo. Vsi pa morajo pri svojem delu upoštevati načela, ki jih opredeljuje ZZasV-1.

Tudi policisti svoje delo opravljajo na podlagi predpisov, ki jim dajejo posebna pooblastila, in sicer:

- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US, v nadaljevanju: ZNPPol);
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19, 66/19 – ZDZ, 200/20, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP in 141/22, v nadaljevanju: ZODPol);
- Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US 89/23 – odl. US in 53/24, v nadaljevanju: ZKP);
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE, 5/21 – odl. US in 38/24, v nadaljevanju: ZP-1);
- Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr., v nadaljevanju: ZPrCP);
- Zakon o nadzoru državne meje (Uradni list RS, št. 35/10 – uradno prečiščeno besedilo, 15/13 – ZNPPol, 5/17, 68/17, 47/19, 139/20, 161/21, 29/22 in 76/23, v nadaljevanju: ZNDM-2) in ostalih.

V nadaljevanju pa si bomo pogledali Zakon o nalogah in pooblastilih policije in Zakon o organiziranosti in delu v policiji, ki sta osredotočena tudi na delo policistov za izvajanje intervencij.

3.1 Zakon o zasebnem varovanju

ZZasV-1 je pripravilo Ministrstvo za notranje zadeve v sodelovanju z Zbornico za razvoj slovenskega zasebnega varovanja. V zakonu so opredeljene pravice in obveznosti subjektov zasebnega varovanja. Opredeljene so pristojnosti in pogoji za opravljanje zasebnega varovanja, oblike varovanja, standardi usposabljanja in izpopolnjevanja, oznake in delovna obleka, pooblastila varnostnika, pogoji, ki jih morajo izpolnjevati tuje osebe za izvajanje zasebnega varovanja ipd. (Čadež, 2012).

V 87. členu ZZasV-1 so opredeljene tudi kazenske določbe, po katerih se v primeru kršenja tega zakona kaznuje pravno osebo, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost zasebnega varovanja.

3.2 Zakon o nalogah in pooblastilih policije

Zakon ureja naloge in pooblastila policije. Policija opravlja naloge in pooblastila zaradi zagotavljanja temeljnih dolžnosti policije, ki obsegajo: zagotavljanje varnosti posameznikom in skupnosti, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne države.

Tudi ta zakon določa kazenske določbe za kršitev. Le-te so določene v 162. členu omenjenega zakona (Zakon o nalogah in pooblastilih policije /ZNPPol/, 2013).

3.3 Zakon o organiziranosti in delu v policiji

Ta zakon ureja organizacijo, delovanje in vodenje policije, določa pravice in obveznosti zaposlenih v policiji ter njihove posebnosti delovno pravnih razmerij. Cilj tega zakona je zagotavljanje boljše organiziranosti in fleksibilnejše delovanje policije, da se lahko učinkoviteje odzove na vse varnostne izzive (Ministrstvo za notranje zadeve, 2021).

Tudi ta zakon določa kazenske določbe za kršitelje.

4 INTERVENCIJA

Intervencija kot pojem pomeni neko dejanje, ukrep, s katerim se vpliva na potek nečesa oziroma gre za poseganje v nek incident. Pri intervenciji se torej z zunanjim dejanjem vpliva na neko stanje z namenom, da se določeno stanje spremeni s čim manjšimi posledicami. Pri takšnem ukrepanju sta čas in način izvedbe zelo pomembna kazalnika.

Tako je intervencijski čas omejen na približno 15 minut po sprejemu alarmnega signala v VNC, pri požarnem varovanju objektov pa se mora ukrepanje izvesti najkasneje v 15 minutah po sprejemu alarmnega signala v VNC.

4.1 Varnostni dogodek

Varnostni dogodek je nezaželeno stanje, pri katerem se pričakuje, da bo varnostno osebje na njega delovalo, ukrepalo in vanj posegalo.

Intervencijsko varovanje sodi med licenco, ki jo ZZasV-1 določa kot varovanje ljudi in premoženja. Varnostnik pri izvajanju dela intervencije ni stalno prisoten na enem varovanem območju, ampak na varovano območje pride na podlagi dogovorjenega obhodnega varovanja ali zaradi izrednega dogodka, npr. intervencije na alarm.

4.2 Obhodno varovanje

Pri vzpostavitvi varovanja se na določenem varovanem območju lahko oceni, da tam ni potrebe po rednem fizičnem varovanju in se zato dogovori za obhodno varovanje. To pomeni, da varnostnik intervent v določenem času in za določen čas (npr. vsak dan po 21. uri) opravi obhod varovanega območja. Na obhodu varnostnik intervent pregleda celotno varovano območje in je pozoren na morebitne spremembe. Obhod varovanega območja se lahko izvede samo po zunanosti varovanega območja, lahko pa se izvede tudi po notranjosti.

Obhodno varovanje se je tudi kot stroškovno izkazalo bolj sprejemljivo kot redno fizično varovanje. Nekateri menijo, da se to lahko prepusti zaposlenim, npr. hišniku, čistilki, vendar je bolje imeti strokovno usposobljeno osebo, saj zna v določenih okoliščinah strokovno usposobljena oseba izvesti potreben ukrep, pa tudi zakonodaja ji v določenih primerih pusti segati v človekove pravice (zadržanje osebe, uporaba fizične sile, plinskega razpršilca, strelnega orožja).

5 VARNOSTNIK INTERVENT

5.1 Pogoji za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije – NPK varnostnik/varnostnica

Za varnostnika interventa ni posebne licence. Varnostnik intervent je lahko vsak, ki izpolnjuje pogoje za varnostnika in ima opravljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) varnostnik, ki zahteva, da varnostnik je/ima:

- starost najmanj 18 let;
- aktivno obvlada slovenski jezik;
- državljan Republike Slovenije, Evropskega prostora ali Švice;
- strokovno usposobljen glede na vrsto del, ki jo bo opravljal;
- varnostno preverjen in brez varnostnih zadržkov;
- mu v obdobju zadnjih dveh let ni bila odvzeta službena izkaznica zaradi kršitve zakona;
- zdravstveno in psihično sposoben, glede na vrsto del, ki jih bo opravljal.

Intervent mora poleg naštetih osnovnih pogojev imeti še:

- opravljen vozniški izpit B kategorije;
- pooblastilo za nošenje orožja;
- dodatno usposabljanje za reševanje iz dvigal;
- dodatno usposabljanje za uporabo plinskega razpršilca (Ducman, 2017).

5.2 Usposabljanje

Varnostno osebje, ki je opravilo osnovno strokovno usposabljanje ali izobraževanje za pridobitev službene izkaznice, se mora vsakih 5 let udeležiti strokovnega obdobjnega usposabljanja in uspešno opraviti obdobjni preizkus strokovne usposobljenosti (Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja, 2024).

5.3 Naloge varnostnika intervanta

Varnostnik intervent poleg intervencije opravlja še druge naloge zasebnega varovanja:

- reševanje iz dvigal;
- obhodno varovanje gostinskih lokalov do 50 gostov;
- intervencijo na požarne, vlomne in panik alarme, klic v sili (Ducman, 2017).

Ko varnostnik intervent ne opravlja nalog intervencije, pa lahko izvaja tudi prevoz gotovine, če je za to ustrezno usposobljen.

5.4 Varnost varnostnikov pri intervencijah

Vse intervencije je potrebno že od napotitve na interventni dogodek ocenjevati kot nevarne.

Varnostniki interventni morajo ves čas pozornost namenjati svoji varnosti in varnosti vseh ostalih, ki sodelujejo pri intervenciji. Zato je pomembna uporaba predpisanih zaščitnih sredstev (zaščitni jopič, orožje). Skrajno previdno je treba ukrepati zoper osebe, ki so v preteklosti že napadale varnostnike. Ko je očitno, da varnostnik intervencije ne bo mogel učinkovito izvesti, saj je njegova varnost ogrožena, vodja intervencije odredi premik na izhodiščno mesto intervencije, kjer intervencijska skupina počaka na pomoč potrebnega števila policistov (Grilc, 2013).

V kolikor varnostniku ne uspe zadržati osebe, ki jo je zalotil pri kaznivem dejanju in mu le-ta pobegne, naj si zapomni opis pobeglega, smer pobega, zavaruje sledi in pokliče policijo, odgovorno osebo ter nadzornika.

Varnostniki so dolžni nuditi pomoč državnim organom in službam pri izvrševanju njihovih nalog in pooblastil (gasilcem, policistom). Pomoč nudijo pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter prijemanju storilcev kaznivih dejanj (Grilc, 2013).

6 DELOVNA OBLEKA, POLOŽAJNE OZNAKE, SIMBOLI IN OPREMA

Uniforma ima pomembno vlogo, saj predstavlja simbol varnosti, vzbuja zaupanje in spoštovanje. Uniforma nam veliko pove tudi o človeku in njegovi funkciji.

6.1 Delovna obleka, položajne oznake, simboli in oprema varnostnika intervanta

Oznaka je simbol, ki ga sestavlja naziv ali ime firme ali skrajšana firma imetnika licence v velikih tiskanih črkah. Lahko pa se namesto oznake uporabi tudi znak ali logotip. Oznaka mora biti jasno vidna.

- a) Vozila, ki so namenjena intervencijski vožnji in druga vozila imetnikov licenc, ki se uporabljajo v cestnem prometu, imajo rumeno utripajočo luč, morajo biti na desnem in levem boku opremljena z oznako in napisom »VAROVANJE«, poleg tega napisa pa je lahko tudi napis v tujem jeziku. Napis mora biti v velikih tiskanih črkah in višine najmanj 100 mm in pa takšne barve, da je jasno viden glede na barvo podlage (Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/, 2011).

Varnostnik intervent vozi vozilo za prevoz vrednostnih pošiljk 1. in 2. razreda, pri čemer veljajo naslednji pogoji:

- fizično ločen potniški in tovorni del prirejenega vozila z odprtino za odlaganje varnostnih vsebnikov;
- trde stranice, ki onemogočajo vpogled v notranjost tovornega dela;
- alarmna naprava, ki se sproži ob nasilnem vstopu;
- blokada motorja, ki preprečuje odvoz prirejenega vozila;
- komunikacijski in nadzorni sistem (Ducman, 2017).

Pravilnik o pogojih za izvajanje požarnega varovanja, ki določa obseg in pogoje za izvajanje požarnega varovanja, pa zahteva opremo intervencijskih vozil. Omenjen pravilnik navaja, da mora imeti imetnik licence v vozilu, ki je namenjeno za opravljanje intervencije, nameščen gasilni aparat (na prah A, B, C in na plin CO₂).

Slika 1: Oznake na prirejenem vozilu

Vir: (<https://www.strojna.sclj.si/predstavitev-blindiranih-vozil>)

- a) Med opravljanjem nalog intervencije mora varnostnik intervent nositi delovno obleko, ki je na sprednjem prsnem delu ali na rokavu opremljena z oznako imetnika licence, premera najmanj 50 mm, na sprednjem delu pa s priimkom in začetno črko imena varnostnika interventa ter napisom »VAROVANJE«. Namesto priimka in začetne črke je lahko varnostnik intervent opremljen le s službeno izkaznico, ki jo mora nositi na vidnem mestu.

Varnostnik, ki opravlja intervencijo, mora imeti na hrbtnem delu oblačila ali opreme na sredini napis »VAROVANJE« višine najmanj 80 mm. Poleg napisa je lahko napis tudi v tujem jeziku.

Varnostnik intervent nad delovno obleko nosi tudi neprebojni jopič, ki mora imeti iste oznake, kot smo omenili pri uniformi. Varnostnik intervent uporablja neprebojni jopič ali srajco nivoja IIIA, standarda NIJ in z veljavnim rokom uporabe. Jopič varnostnike varuje pred ostrimi predmeti in strelnim orožjem (Ducman, 2017).

Slika 2: Delovna obleka varnostnika

Vir: (<https://www.sintal.si/wp-content/uploads/2021/05/Sintalcek-79.pdf>)

b) Oprema varnostnika interventa

Pomemben del opreme varnostnika interventa je ročna svetilka, saj opravljajo nočne obhode po varovanih objektih, pri katerih morajo biti še posebej pozorni na morebitne spremembe (npr. opazijo razbito okno in tako ugotovijo, da je prišlo do vloma).

Varnostniki interventi morajo uporabljati tudi sredstva za zveze. To je večinoma ročna radijska postaja, v posebnih primerih se lahko uporabi tudi mobilni telefon. To omogoča komunikacijo med varnostniki interventi in varnostno – nadzornim centrom (VNC).

Opremljeni so tudi z orožjem. Nošenje orožja ureja Zakon o orožju (Uradni list št.). Dovoljeno je nositi kratkocevno orožje kalibra 7,65 in 9 mm. Orožje se mora nositi tako, da ne ogroža varnosti drugih in osebne varnosti. Varnostno osebje sme nositi orožje le med opravljanjem službe varovanja.

Varnostnik intervent ima lahko pri sebi tudi sredstva za vklepaje in vezanje. Med ta sredstva uvrščamo kovinske lisice ali sredstva za vezanje, npr. vezice. Varnostnik lahko ta sredstva uporabi le, če s fizično silo ne more preprečiti neposrednega ogrožanja ljudi in premoženja ter odvrniti istočasnega protipravnega napada nase ali na osebo, ki jo varuje, in če drugače ne more zadržati osebe do prihoda policije.

Varnostnik intervent je lahko opremljen tudi s plinskim razpršilcem. Tega lahko uporabi le, če ne more drugače odvrniti istočasnega protipravnega napada nase.

Vsa omenjena oprema mora imeti certifikat, predpisan mora biti rok trajanja oz. zahteve proizvajalca za vzdrževanje ter biti redno pregledana. Potrebno je voditi evidenco pregledov, po preteku roka uporabe pa mora biti oprema zamenjana. V primeru, da varnostnik intervent ne uporablja opreme, se to upošteva kot hujša kršitev delovnih obveznosti (Ducman, 2017).

6. 1. 1 Uporaba komunikacijskih sredstev

Varnostnik intervent lahko med opravljanjem nalog uporablja različna komunikacijska sredstva:

- radijska postaja;
- mobilni telefon;
- stacionirani telefon;
- prenosni računalnik (tablica);
- faks.

Najbolj pogosto se uporabljata radijska postaja in mobilni telefon. Ob prevzemu izmene oz. ob začetku dela intervent preveri delovanje komunikacijskih sredstev in če so polne baterije. Ko VNC sporoča intervntu navodila o določeni lokaciji, kjer je prišlo do varnostnega dogodka, lahko pride do šumov v komunikaciji. V takem primeru VNC ne ve, če je intervent navodilo razumel ter ali je odšel na lokacijo. Zato je nujno, da intervent sporočeno vsebino ponovi.

Primer poteka komunikacije med interventom in VNC:

VNC: »Intervencija 2 javi se.«

Intervent 2: »Intervencija 2, poslušam.«

VNC: »Na objektu F21532 je sprožena cona 4.«

Intervent 2: »Sprejel, na objektu F21532 je sprožena cona 4. Takoj grem na lokacijo.«

VNC: »Sprejeto.«

6.2 Uniforma, položajne oznake, simboli in oprema policistov

- a) Policijska uniforma je lahko zimska, poletna, delovna, slovesna uniforma in uniforma specialne enote. Za opravljanje posameznih nalog pa obstajajo še posebne vrste uniform: konjeniška, planinska, smučarska, maskirna, motoristična, kolesarska, letalska in pomorska.
- b) Policisti na uniformi nosijo položajne oznake, ki so za njihovo delovno mesto določeni v aktu, ki predpisuje organizacijo in sistemizacijo. Na uniformi imajo policisti zlato rumeno ploščico, na kateri je identifikacijska oznaka. Identifikacijska oznaka v obliki našitka pa je temnomodra z veznim zlato rumenim napisom »POLICIJA«.
- c) Policisti imajo tudi določene simbole: zastava policije, znak policije, znak specialne enote, znak urada za informatiko in telekomunikacije, značka policije na pokrivalih uniforme, znak kriminalistične policije, znak operativno – komunikacijskih centrov, znak uniformirane policije, znak urada za varnost in zaščito, znak splošnih, spremljajočih in servisnih dejavnosti (Uredba o uniformi, položajnih oznakah in simbolih policije, 2014)
- d) Službena vozila policije so: kolesa, motorna kolesa, osebni avtomobil, specialni oklepljeni avtomobil, priklopna vozila, plovila in druga prevozna sredstva.

e) Oprema policistov

Policisti so opremljeni z orožjem: pištola, revolver, polavtomatsko in avtomatsko strelno orožje, ostrostrelne puške, puške šibrenice, orožje za omamljane, pirotehnična in eksplozivna sredstva, bombometi, lanserji plinskih in drugih sredstev, loki, samostreli in naprave, pribor in strelivo za orožje.

Med posebno opremo policistov pa štejemo: opremo za urejanje in nadzor cestnega prometa, opremo za mejno kontrolo in nadzor nad državno mejo, kriminalistično - tehnično opremo, specialno operativno tehniko, plinska sredstva, posebna tehnična sredstva, tehnične pripomočke in zaščitno opremo, živali v policiji in opremo zanje, informacijsko in telekomunikacijsko opremo, opremo in pripomočke za usposabljanje in športno opremo (Uredba o vozilih, plovilih, oborožitvi in posebni opremi policije, 2014).

Slika 3: Uniforma policistov

Vir: (<https://obalaplus.si/policijska-druzina/>)

7 UKREPI VARNOSTNIKOV IN POLICIJSKA POOBLASTILA

Varnostniki lahko pri svojem delu uporabljajo določene ukrepe, s katerimi posegajo v človekove pravice in temeljne svoboščine. Varnostniki lahko uporabijo naslednje ukrepe:

- opozorilo;
- ustna odredba;
- ugotavljanje istovetnosti;
- površinski pregled;
- preprečitev vstopa;
- zadržanje osebe;
- uporaba fizične sile;
- uporaba sredstev za vezanje in vklepanje.

Varnostniki lahko uporabijo tudi druga sredstva, ta pa so:

- uporaba plinskega razpršilca;
- uporaba službenega psa;
- uporaba strelnega orožja.

Varnostniki morajo ukrepe izvajati strokovno, zakonito in sorazmerno z zadanim ciljem.

Varnostniki morajo pred izvajanjem ukrepa osebo opozoriti na ukrep, ki ga bodo uporabili, jo opozoriti na posledice in ji na ta način omogočiti, da se izogne uporabi drugih ukrepov. Z uporabo ukrepa mora varnostnik prenehati takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil ukrep uporabljen, ali ob ugotoviti, da naloge na ta način ne bo mogel opraviti.

Ob upoštevanju načela sorazmernosti je potrebno uporabiti najmilejši ukrep in ga po potrebi stopnjevati. To pomeni, da varnostnik osebo najprej opozori, nato uporabi ustno odredbo in tako stopnjuje ukrepe. Ne sme pa osebe opozoriti in nato uporabiti kar fizično silo, razen če drugače ne more doseči željenega cilja oz. vzpostaviti reda oz. javnega reda na varovanem

območju. Varnostniki morajo ravnati v skladu z zakonom in se uporabi fizične sile izogniti v največji možni meri.

Varnostniki se redno strokovno usposablajo oz. izpopolnjujejo.

Varnostnik ne sme uporabiti ukrepa fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje, strelnega orožja proti otrokom, mladoletnikom, nosečim ženskam, starejšim osebam in vidno bolnim. Te ukrepe lahko uporabi le, če oseb ne more drugače zadržati.

Varnostnik, ki pri opravljanju nalog zasebnega varovanja ugotovi, da se pripravlja ali izvršuje kaznivo dejanje, za katerega se storilca preganja po uradni dolžnosti, je dolžan o tem takoj obveščati najbližjo policijsko postajo ali podati ovadbo državnemu tožilcu. Poleg tega pa obvešča tudi odgovorno osebo varovanega območja in nadzornika, za kar mora napisati poročilo o dogodku.

7.1 Policijska pooblastila

Pooblastila in naloge policije so zapisana v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). Pooblastila policije so: zbirati obvestila, opozarjati, vabiti, ukazovati, ugotavljati identiteto oseb, izvajati identifikacijski postopek, iskati osebe, izvajati prepoznavo oseb po fotografijah, izvajati prikrito evidentiranje in namensko kontrolo, uporabljati tuja prevozna sredstva, izdelovati fotorobote, postavljati cestne zapore z blokadnimi točkami, izvajati poligrafski postopek, opravljati varnostne preglede in preglede oseb, zasegati predmete, vstopati v tuja stanovanja, zasegati predmete, zbirati in obdelovati podatke, prepovedati udeležbo na športnih prireditvah, pridržati osebe, varnostno preverjati osebe, uporabljati prisilna sredstva, izvajati policijska pooblastila na vodah, izvajati akreditacijski postopek, začasno omejevati gibanje oseb, prepovedati približevanje določeni osebi, kraju ali območju (Zakon o nalogah in pooblastilih policije /ZNPPol/, 2013).

7.2 Sodelovanje policije in zasebno varnostnih služb

Za zagotavljanje javne varnosti je odgovorna policija, vendar pa zadovoljivega nivoja varnostni ne more zagotoviti brez sodelovanja z zasebno varnostnimi službami. Veliko nalog, ki jih je prej opravljala le policija, je prenesenih na zasebne varnostnike; ena izmed teh nalog je tudi intervencija.

Zasebno varovanje je še vedno v fazah razvoja, kar vpliva na odnos med policisti in zasebnimi varnostniki. Odnosi med njimi niso slabi, niso pa tudi na visoki ravni. Odnos med njimi je pomemben zaradi učinkovitega in strokovno opravljenega dela. Policisti zasebnih varnostnikov namreč ne gledajo kot enakovredne partnerje in nimajo veliko zaupanja v njihovo delo.

K izboljšanju odnosov bi pripomoglo povečanje števila ur za usposabljanje pripadnikov zasebnega varovanja, kar bi izboljšalo njihovo znanje in veščine. Programe usposabljanja bi morali sestavljati pripadniki policije z bogatimi izkušnjami in Zbornica za zasebno varovanje skupaj (Janković, Cvetković, Milojević, & Ivanović, 2021).

8 VARNOSTNO NADZORNI CENTER (VNC)

Varnostno nadzorni center (v nadaljevanju: VNC) je najpomembnejši člen v sistemu tehničnega varovanja. Tja se stekajo alarmna sporočila iz priklopljenih alarmnih sistemov, tam se jih obdela in shrani ter obvešča intervencijske in varnostne službe. VNC je informacijsko, komunikacijsko in operativno središče sistemov tehničnega varovanja. Najpomembnejše naloge VNC so naslednje:

- sprejem, obdelava, prikaz in arhiviranje alarmnih sporočil z varovanih objektov in zagotavljanje stalnega nadzora nad varovanimi objekti
- sistematičen nadzor nad prispelimi alarmnimi sporočili
- operativno vodenje intervencijskih ekip na terenu
- nadzor gibanja ekip za prevoz denarja in drugih vrednostnih pošilk
- obveščanje in koordinacija operativnih ukrepov z drugimi varnostnimi podjetji in državnimi organi (gasilci, policija, reševalne službe)
- zagotavljanje informiranja naročnikov varnostnih storitev (želje, zahteve in potrebe uporabnikov varnostnih storitev)
- pomoč varnostnikom pri razreševanju varnostnih problemov (Fefer, 2024).

9 OSNOVNA PRAVILA ZA IZVAJANJE INTERVENCIJ

Pri izvajanju intervencij je potrebno upoštevati osnovna pravila:

- vsaka informacija o interventnem dogodku mora biti pravilno ovrednotena glede na nujnost in pomembnost ukrepanja;
- napotitve na interventni dogodek potekajo preko vodje varovanja, VNC ali drugega operativnega vodje;
- napotitve na interventni dogodek morajo biti pravočasne in kvalitetne. Sestavni del napotitve so tudi podatki o objektu, načinu varovanja (fizično ali tehnično), in drugi podatki, ki lahko vplivajo na okoliščine opravljanja intervencije;
- varnostniki intervenci morajo biti v predpisani delovni obleki s predpisano opremo;
- intervencijo praviloma opravljata najmanj dva varnostnika;
- intervencija mora biti opravljena odločno, zakonito in hitro;
- določen mora biti vodja intervencije, ki je odgovoren za zakonito in strokovno izvedbo intervencije;
- varnostniki morajo na kraju hitro oceniti situacijo in ukrepati, izogibati se morajo zavlačevanju postopka;
- varnostniki morajo ob interveniranju upoštevati možnost aktivnega ali pasivnega upiranja, nedostojnih vedenj in drugih provokativnih dejanj oseb, s katerimi imajo postopek;
- pri interveniranju se morajo varnostniki izogibati žaljenju in grobosti osebnega dostojanstva;
- potek interveniranja mora napotitelj spremljati od začetka napotitve do konca intervencije;
- odredbe varnostnikov, ki so namenjene kršiteljem, morajo biti jasne, odločne in razumljive;
- ko intervent prispe na kraj, mora napotitelja obvestiti, da je začel z izvajanjem intervencije, sporočiti mora tudi potek interveniranja;
- če potrebuje pomoč policistov, VNC obvesti operativno – komunikacijski center policijske uprave (v nadaljevanju: OKC PU);
- v primeru poškodb zaradi uporabe ukrepov je potrebno osebi nuditi prvo pomoč in obvestiti reševalno službo;
- v primeru uporabe ukrepov, ki zahtevajo obveščanje (iz kraja) in poročanje (v roku 24 ur), je potrebno posredovati poročilo o uporabi ukrepov na pristojno policijsko postajo;
- v primeru kaznivega dejanja je potrebno podati kazensko ovadbo na tožilstvo ali policijo (Grilc, 2013).

9.1 Temeljna načela intervencije

Varnostnik intervent mora pri izvajanju nalog intervencije upoštevati predpisana načela.

9.1.1. Načelo dolžnosti preveritve vsake situacije

Vedno, ko operater VNC varnostnika interventa napoti na kraj, kjer je prišlo do varnostnega dogodka, mora varnostnik intervent vsako situacijo preveriti in ugotoviti dejansko stanje na samem varovanem območju, če je to le mogoče in če je tako dogovorjeno z naročnikom.

9.1.2 Načelo hitrosti

Takoj ko varnostnik intervent prejme obvestilo o varnostnem dogodku, se mora na tega odzvati in ob upoštevanju cestno prometnih predpisov v najkrajšem možnem času prispeti na kraj dogodka.

9.1.3 Načelo metodičnosti

Pri izvajanju nalog in ukrepov se varnostnik intervent drži določenih postopkov, navodil in protokolov, ne deluje samovoljno.

9.1.4 Načelo temeljitosti

Varnostnik intervent poskuša ugotoviti razlog za nastanek varnostnega dogodka. V kolikor tega ne more ugotoviti, o tem obvešča VNC. Razlog skuša ugotoviti tako, da preveri okoliščine, ki so običajno dostopne in vidne v času in na kraju izvedene intervencije in bi lahko vplivale na nastanek dogodka. Varnostnik intervent preveri tudi, ali bi lahko vplivale na nadaljnji potek aktivnosti v zvezi z dogodkom.

9.1.5 Načelo kritičnosti

Varnostnik intervent naj se ne zadovolji s prvimi izsledki, temveč naj preveri, ali okoliščine dejansko kažejo na neko dejansko stanje. Primer: tudi če ni znakov nasilnega vloma, se skeptično pregleda kraj dogodka.

9.1.6 Načelo vztrajnosti

Varnostnik intervent mora pri ugotavljanju dejanskega stanja biti temeljit, kritičen in tudi vztrajen. Veliko je namreč lažnih alarmov, kar pomeni, da se je alarm sprožil brez nekega razloga ali pa je ta zanemarljiv. Na podlagi tega obstaja možnost, da varnostnik intervent pri ugotavljanju dejanskega stanja ni vztrajen. Če ni vztrajen, se mora velikokrat vračati nazaj na kraj dogodka, dokler ne odkrije razloga za sprožitev alarmne naprave, saj se le-ta lahko sproži večkrat.

9.2 Razlogi za sprožanje alarmov

Vzroke za sprožanje alarmov delimo na objektivne in subjektivne vzroke.

Med objektivne vzroke štejemo:

- vremenski vplivi pri zunanjem tehničnem varovanju, npr. udar strele;
- veter, ki povzroči prepih, npr. nihanje zaves;
- nepooblaščen odklop posameznih elementov;
- mehanske poškodbe;
- izklop vira napajanja;
- tehnična okvara elementov.

Med subjektivne vzroke pa štejemo:

- nepooblaščen vstop na varovano območje;
- gibanje živali na varovanem območju;
- nepravilno rokovanje s sistemom tehničnega varovanja;
- puščanje odprtih vrat ali oken;
- izvajanje del, ki vplivajo na kvaliteto varovanja, s tem pa ni seznanjen izvajalec tehničnega varovanja, npr. gradbena dela;
- nepravilno nameščanje okraskov, reklamnih plakatov;
- puščanje vklopljenih naprav, ki naj bi bile izklopljene, npr. ventilator, klima.

Najpogostejši vzroki za nastanek alarma so naslednji:

- puščanje odprtih vrat, oken;
- prisotnost prevelike količine dima v prostoru;
- prisotnost previsoke temperature v prostoru;

- vstop nepooblaščenih oseb na varovano območje;
- prisotnost plamena v prostoru;
- izlitje vode;
- uhajanje plina;
- zavestna sprožitev alarma s strani ogrožene osebe (panik alarm);
- sabotaza na instalacijah ali elementih sistema tehničnega varovanja (Grilc, 2013).

9.2.1 Preventivni ukrepi

Varnostniki že s svojo prisotnostjo na varovanem območju odvrčajo morebitne storilce kaznivih dejanj ali kršitelje javnega reda, preprečujejo vstop neupravičenim osebam, vnos prepovedanih predmetov in nevarnih snovi, vandalizem ipd.

Preventivni ukrepi zajemajo postopke, ki se nanašajo na ravnanje varnostnega osebja, postopke na varovanem območju. Več ukrepov kot se izvaja, manj je možnosti za nastanek izrednega dogodka.

Preventivni ukrepi na varovanem območju so:

- protivlomne rešetke in folije;
- informacijska varnost;
- protivlomni in protipožarni sistem;
- fizično in tehnično varovanje;
- zaprta vrata, ki so protivlomna;
- zapornice, omejevalniki gibanja, ograje, stebrički, shranjevanje dokumentacije, gotovina in druge vrednosti naj bodo v sefih.

Preventivni ukrepi varnostnika:

- redni in izredni obhodi;
- zaklepanje vrat, zaprtje oken in zapornic;
- spremljanje zunanjih obiskovalcev in zaposlenih;
- spoštovanje reda na varovanem območju;
- pozornost pri obnašanju in gibanju obiskovalcev;
- nadzor in uporaba mehanskega in tehničnega varovanja;
- temeljito opravljanje površinskega pregleda prtljage, vozil, vrhnjih oblačil;

- skrb za varčno upravljanje objekta, npr. ugašanje luči;
- vodenje evidenc;
- hranjenje evidenc, kartic in ključev na nedostopnih mestih;
- ustrezna komunikacija;
- opravljanje nalog, zapisanih v načrtu fizičnega varovanja;
- pregled evakuacijskih poti;
- obveščanje ob zaznavi dejanj, ki lahko vodijo do izrednega dogodka;
- prisotnost na kritičnih točkah objekta;
- poročanje.

V kolikor je na varovanem območju prisotnih več varnostnikov, si morajo med seboj pomagati, se ščititi, obveščati ne glede na njihove naloge ali vloge, ki jih imajo na varovanem območju.

10 OBVLADOVANJE VARNOSTNIH TVEGANJ IN OGROŽANJ

Varnostno osebje mora obvladovati postopke in naloge ob prepoznavanju različnih varnostnih tveganj, nevarnosti in ogrožanj. Varnostna tveganja, nevarnosti in ogrožanja lahko zaznamo sami, lahko jih zazna tretja oseba ali pa jih zaznajo sistemi tehničnega varovanja. Po končanih intervencijah se poroča na podlagi načrta fizičnega varovanja.

10.1 Požar

Ob zaznavi požara se takoj odpravi na lokacijo. Če gre za začetni požar, ki ga lahko varnostnik intervent obvlada sam, nemudoma prične z gašenjem. V primeru, da požara ne more pogasiti sam takoj pokliče gasilce na 112. V času trajanja gasilske intervencije mora biti na voljo kot vodič oz. poznavalec varovanega območja.

10.2 Izlitje vode

Nemudoma se odpravi na lokacijo, kjer je prišlo do izlitja vode in skuša ugotoviti vzrok izlitja. V kolikor je možnost, zapre ventil, v nasprotnem primeru pa obvešča VNC in si skuša pomagati s priročnimi sredstvi, npr. vedrom.

10.3 Najava ali najdba eksplozivnega sredstva

V primeru najave ali najdbe eksplozivnega sredstva se nemudoma obvesti policijo, odgovorno osebo naročnika varovanja in VNC. Nato policija v sodelovanju z odgovorno osebo naročnika odreja nadaljnje ukrepe, po katerih se mora ravnati varnostnik:

- zavaruje objekt, da je onemogočen dostop nepoklicanim osebam;
- po potrebi in navodilih prične z evakuacijo objekta in po potrebi izvede izklop električne energije in vodovodnega ter toplovodnega omrežja, odpre vrata in okna;
- omogoča dostop interventnim skupinam: gasilcem, policiji, reševalcem.

Opravi se vizualni pregled prostorov zaradi morebitne najdbe eksplozivnega telesa oz. sumljivih predmetov.

V primeru evakuacije varnostnik omogoča izstopanje oseb, preprečuje vstop v objekt in obvesti VNC.

V primeru, da je varnostnik prejel ustno najavo eksplozivnega sredstva, mora ugotoviti istovetnost osebe, ki mu jo je podala, in jo zadržati do prihoda policije, vendar največ dve uri.

Če to ni mogoče, si zapomni čim več podrobnosti o sporočitelju, ki jih posreduje policiji:

- identiteta osebe: spol, starost, jezik, naglas;
- izvor klica: govorilnica, medkrajevni, lokalni;
- način sporočanja: jezen, omamljen, čustven;
- značilnost glasu: hiter, počasen ali jecljav govor;
- zvoki v ozadju;
- ali se je zdelo, da pozna objekt varovanja.

10.4 Najdba sumljivega predmeta

Sumljiv predmet je tisti, za katerega se sumi, da je v njem nameščena eksplozivna naprava ali teroristično sredstvo. Lahko ga najdemo pri izvajanju varnostnih obhodov, so posledica nekega predhodnega sporočila. Elementi, ki opredeljujejo sumljiv predmet:

- neznan lastnik;
- nahaja se na neobičajnem mestu;
- neznan način dostave na mesto najdbe;
- predmet je bil lastniku odtujen in se je nenadoma, brez njegove vednosti, pojavil nazaj;
- opazni so posegi v predmet in spremembe normalnega izgleda;
- obstajajo podatki ali sum o nameravanem napadu;
- prikrivanje nevarnih predmetov v takih ali podobnih predmetih;
- predmet je v bližini območja, kjer se zadržuje več oseb, elektro omaric, plinskih ventilov, blagajn, sefov;
- obstaja sum ali podatki o nameravanem napadu;
- sumljivo obnašanje osebe, ki je na kraju pustila sumljiv predmet.

Varnostnik preveri, če se lastnik predmeta nahaja v bližini. Obvesti policijo, VNC in odgovorno osebo naročnika varovanja. Policiji mora sporočiti ter narediti naslednje:

- točno lokacijo predmeta;
- zunanji videz predmeta: oblika, material, obraba, način zapiranja, dodatki;
- velikost predmeta;
- morebitni napisi na predmetu;
- predmeta se ne dotika ali ga premika;
- zavaruje kraj najdbe in prepreči dostop do predmeta;
- preveri stanje evakuacijskih in interventnih poti, organizira odmik vozil in ovir na intervencijskih poteh;
- zagotovi prisotnost osebe, ki pozna objekt in delovanje naprav na varovanem območju;
- izvaja ukrepe, ki so predvideni za primer nastanka požara.

11 PREVZEM VAROVANEGA OBJEKTA ZA IZVAJANJE INTERVENCIJE

Ko se uporabnik odloči, da bi si želel varovanje objekta, se obrne na varnostno službo. Dobi se s komercialistom, ki mu svetuje, s kakšnim sistemom in kako je najboljšje varovati objekt. Ko se dogovorita o načinu tehničnega varovanja, se na objekt pošlje varnostnega tehnika, ki namesti sistem in poskrbi, da le-ta deluje. Naloga tehnika je tudi ta, da sistem preda uporabniku in ga nauči s njim rokovati. Nato tehnik na objekt pokliče interventa ali vodjo intervencijske službe, da prevzame objekt v varovanje. Uporabnik pove svoje želje, kritične točke objekta in čemu naj se posveča večja pozornost. Dogovorijo se tudi o ključih objekta, ali jih bo intervent dobil v uporabo ali ne. Intervent pregleda dostop do objekta in opozori na morebitne pomanjkljivosti. Pogosto se dogaja, da je dostop do objekta preko ograjnih vrat, od katerih intervent ne dobi ključev, zaradi česar lahko pri prvi intervenciji nastane težava. Ob prevzemu objekta intervent naredi zapisnik oziroma načrt varovanega objekta. Ta se med varnostnimi službami razlikuje, saj ni točno predpisan (Ducman, 2017).

V nadaljevanju bom izdelala načrt varovanega objekta za gostinski lokal.

12 INTERVENCIJSKI NAČRT

Intervencijski načrt mora vsebovati kodo ali šifro objekta, točen naslov (če gre za stanovanje, tudi priimek, pri podjetjih ime podjetja), mesto, da si intervent naredi skico objekta in cest. Na načrtu mora biti zapisano, kaj se varuje na objektu in njegove posebnosti, označimo tudi, če imamo ključne posameznega objekta. V primeru, da jih imamo, mora biti označeno, koliko jih je in kaj odpirajo. Treba je pustiti še določen prostor za interventova opazanja in zapis določenih posebnosti.

Načrt varovanega objekta naj bi vseboval:

- vrsto varovanja (vlom, požar, rop ...);
- dostop do objekta (ključi objekta, pristopna kartica);
- opis varovanih prostorov (klet, garaža, nadstropje ...);
- opombe (pes na objektu, ne hodi po zelenici ...) (Ducman, 2017).

Sedaj bomo izdelali primer, kako mora izgledati načrt varovanja, na podlagi katerega si bomo v nadaljevanju pogledali ukrepanje v primeru interventnega dogodka. Izdelali bomo načrt varovanja gostinskega lokala Parlament Pub.

Načrt varovanja je izdelan na podlagi Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja. Uredba ureja način organiziranja službe varovanja, načrt varovanja z oceno ogroženosti in kazenske določbe za zavezance, ki morajo v skladu z Zakonom o javnih zbiranjih zagotoviti varovanje javnih prireditev v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju.

OBJEKT:

PARLAMENT PUB

Načrt izdelala:

Maša Rojec

Naročnik varovanja:

Tomi Zobec

Varovanje izvaja:

Sintal d. o. o

1. VAROVANJE VAROVANEGA OBJEKTA/OBMOČJA

Parlament pub varujejo usposobljeni in strokovni varnostniki iz varnostnega podjetja Sintal d. o. o. Poleg fizičnega varovanja pa je na objektu prisoten tudi videonadzor. Videonadzor so tehnična sredstva, ki omogočajo vizualno opazovanje, nadzor in kasnejšo analizo dogajanja na varovanem območju. Za videonadzor se uporabljajo kamere. Uporabo videonadzora obsega Zakon o varstvu osebnih podatkov (Zakon o varstvu osebnih podatkov /ZVOP-2/, 2023).

Varovano območje je prostor, objekt ali območje v lasti, najemu ali upravljanju naročnika storitve, ki je s pogodbo, določeno z imetnikom licence, območje, na katerem se izvaja interno varovanje, in neposredna bližina varovane osebe (Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/, 2011).

1.1. Ocena stopnje tveganja

Ocena stopnje tveganja se nanaša na strukturo in število udeležencev, program, naravo prireditve, čas trajanja prireditve. Poznamo tri stopnje tveganja: nizko, srednjo in visoko. Ocena stopnje tveganja se pripravlja v sodelovanju z občinskim redarstvom, policijo in lokalno skupnostjo (Šolinc, 2019).

V Parlament Pub baru je ocena stopnje tveganja nizka, ob petkih in sobotah pa srednja. To pomeni, da je lahko poslovanje zavezanca nemoteno, ne pričakuje se hujših kršitev reda.

1.1.1. Analiza ranljivosti

Analiza ranljivosti prostora pomeni tiste dejavnosti, za katere je potrebno pripraviti celovito presojo vplivov na okolje in dejavnosti, ki se ne načrtujejo, je pa mogoče domnevati, da se pojavijo.

Analiza ranljivosti v našem objektu je dovoljen vstop mladostnikom v lokal tudi po 22:00 uri, točenje alkohola že vidno vinjenim; varnostniki bi morali redno opravljati površinski pregled vrhnjih oblačil (naloge naročnika, da doda nalogo k redu na varovanem območju), v baru se lahko zgodi, da se med vikendi nahaja prevelika kapaciteta ljudi za velikost prostora.

1.1.2. Analiza ogroženosti

Med analizo ogroženosti spadajo tiste nevarnosti, ki vplivajo na varnost ljudi in premoženja, ki se nahaja v Parlament Pub baru. V omenjenem baru lahko pride do vandalizma oz. agresivnosti obiskovalcev, lahko pride do napadov z orožjem ali drugimi nevarnimi predmeti. Stopnja tveganja za omenjen objekt je nizka do srednja. Ljudje se lahko prepirajo in med prepirom lahko pride do pretepa ali celo uboja.

Do tega pa je res prišlo 22. 10. 2021, ko so se pred Parlament Pub barom skregali štirje ljudje. Tako so en drugega tepli z roko, nogo, eden izmed njih pa je bil zaboden v trebuh. Na srečo ga je pravočasno rešila zdravniška pomoč.

1.1.3. Analiza tveganj

Pri analizi tveganja ločimo tveganje na grožnjo in nevarnost. Analizo tveganja lahko naredimo ustno ali pisno. Ustno jo opravimo, ko je tveganje majhno. Ko pa je tveganje veliko, jo naredimo pisno. Za velika tveganja gre, ko je ogroženo življenje, pretijo hujše telesne posledice. V našem objektu je analiza tveganja majhna.

V Parlament baru lahko pride do naslednjih tveganj: spor med obiskovalci (ta je lahko pogost, saj je prisoten alkohol, zaradi katerega se ljudje svojih dejanj ne zavedajo najbolje); zaradi spora lahko pride do telesnih poškodb, materialnih škod (razbijanje kozarcev). Med tveganja lahko štejemo tudi požar in težave z evakuacijo (ljudje niso seznanjeni z evakuacijskimi potmi).

1.2. Namen varovanja

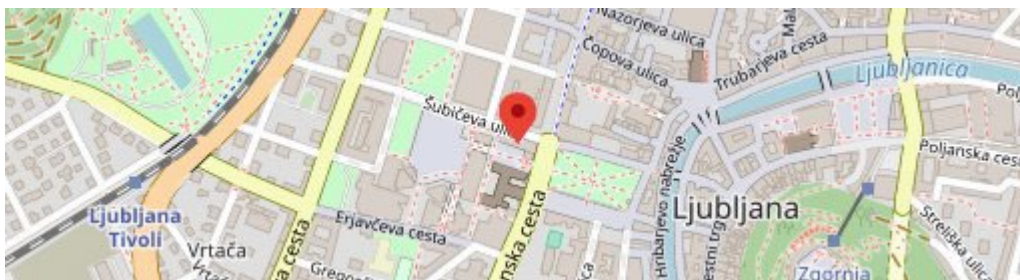
Namen varovanja je varovanje ljudi in premoženja na varovanem območju, da ne pride do nezakonitih dejanj, poškodovanj ali uničenj. Varovanje se na našem objektu, kot že omenjeno, izvaja tako fizično kot tudi tehnično. Prisotnost varnostnikov na objektu daje obiskovalcem občutek varnosti, zmanjša možnost nastanka kaznivih dejanj, pretepov. Varnostniki po potrebi sodelujejo tudi s policijo in varnostno nadzornim centrom (VNC).

1.3. Načrt varovanja

Načrt varovanja je sestavljen iz ocene stopnje tveganja, programa varovanja in načrta fizičnega varovanja. Pri nizki stopnji tveganja je potreben en varnostnik, pri srednji stopnji tveganja sta potrebna dva varnostnika. V Parlament Pub baru od ponedeljka pa do četrтка prevladuje nizka stopnja tveganja, kar pomeni, da je varnostnik odgovoren za zagotovitev varnosti, da obvešča in sodeluje z drugimi državnimi organi, obvešča in opravlja naloge na vhodu v objekt ter naloge varnostnika na varovanem območju. Varovanje se da zagotoviti tudi z le občasnimi obhodi varnostnika. Ob petkih in sobotah pa se lahko zgodi, da pride več obiskovalcev in stopnja tveganja preide na srednjo stopnjo. To pomeni, da sta na območju prisotna dva varnostnika. Zavezanec mora načrt varovanja podpisati. S tem se obveže, da je seznanjen s vsebinskim delom členov uredbe in prevzema odgovornost, da pogodbeni službi za varovanje naroči zadostno število varnostnikov.

2. OPIS VAROVANEGA OBJEKTA IN OBMOČJA

Bar Parlament Pub se nahaja v centru Ljubljane, na Šubičevi ulici 1. Nahaja se med Maxijem na Trgu republike in parkom Zvezda, tik ob arkadah. Lokal lastnega parkirišča nima, zato se avto lahko parkira v Parkirno hišo, ki se nahaja na Kongresnem trgu, ali v Parkirno hišo, ki se nahaja na Šubičevi ulici 3a.

Slika 4: Lokacija objekta

Vir: (<https://restaurantguru.com/ParlamentPub-Ljubljana>)

V Parlament baru strežejo le pijačo, strah, da bi bili lačni, pa je odveč, saj se zraven nahaja Lars & Seven burgers.

Sanitarije v omenjenem lokalu se nahajajo na levi strani, za točilnim pultom. V lokalu se nahajajo mize in stoli, nahajajo pa se tudi na zunanji strani lokala (na terasi).

3. ORGANIZACIJA SLUŽBE VAROVANJA

Ko varnostnik pride do objekta, stopi vanj in se javi naročniku. Nato opravi obhod po objektu, med katerim preverja stanje objekta. Varnostnik, ki je aktiven pri vhodu, mora po 24. uri preprečiti vstop vidno vinjenim osebam in mladoletnim. Naloga varnostnikov je preprečiti kazniva dejanja, varovati ljudi in premoženje, zagotavljati red in mir. Ob morebitnem kršenju pravil morajo varnostniki ustrezno ukrepati. Varnostniki lahko zaprosijo za pomoč pri varovanju tudi policijo oz. z njo sodelujejo.

Varnostniki svoje delo opravljajo v skladu z navodili operativne vodje, ki delo vodi, koordinira in nadzira. Vodja komunicira tudi z VNC.

4. NAČRT FIZIČNEGA VAROVANJA

Vodja fizičnega varovanja je odgovoren za strokovno izvedbo fizičnega varovanja varovanega območja. Za svoje delo je odgovoren naročniku g. Tomu Zobcu in lastniku zasebno varnostne službe Sintal d. o. o.

Izdelava načrta varovanja je potekala, ko je varnostna služba Sintal d. o. o. pričela z varovanjem lokala. To pomeni, da se načrt ne izdeluje za vsak dogodek na novo; ob določenih spremembah se le dopolni oz. spremeni.

1. Naloge varnostnikov pri varovanju lokala

Osnovna naloga varnostnikov pri varovanju Parlament Pub bara je skrb za red in mir na objektu.

- *Preprečiti vnos nevarnih predmetov na varovano območje.*
- *Preprečiti vstop že vidno vinjenim osebam.*
- *Ves čas nadzirati varovano območje.*
- *Varnostnik mora znati komunicirati z agresivnimi osebami.*
- *Prepoznati vire požarne ogroženosti, zato je pred začetkom prireditve potrebno pregledati tudi zasilni izhod.*
- *Ko se lokal izprazni oz. obiskovalci odidejo iz varovanega območja, varnostnik opravi pregled prostorov.*

13 UKREPANJE V PRIMERU INTERVENTNEGA DOGODKA

Takoj ko operater v VNC sprejme sporočilo o nekem dogodku na določenem objektu, o tem nemudoma obvesti varnostnika interventa. Podati mu mora točna navodila glede sporočila, ki ga je prejel. To pomeni, da mu pove za dogodek, npr. alarm, prekinitev linije. Pa si to pogledjmo na primeru.

Varujemo gostinski lokal, za katerega sem v prejšnji točki te naloge izdelala načrt varovanja. V tem lokalu je prišlo do alarma na liniji 02, vhod terasa. Intervent potrdi, da je sprejel navodilo. V kolikor intervent opravlja kakšno drugo delo, to sporoči operaterju, ki na lokacijo pošlje drugega interventa. Ko intervent sprejme alarmni dogodek, se nemudoma po najbližji poti odpravi do varovanega objekta. Ker varnostniki nimajo vozil s prednostjo, mora intervent voziti po cestno – prometnih predpisih. V primeru, da na objektih prihaja do kakšnih sprememb, mora operater o tem obveščati interventa. Ko intervent prispe do objekta, to sporoči v VNC. Intervent vzame ključe objekta in svetilko, če je noč. Nato opravi vizualni pregled okolice in objekta, izogibati pa se mora skritih predelov, kjer bi ga lahko čakal storilec. Ko opravi pregled in če ni posebnosti, obvesti VNC ter nadaljuje z ugotavljanjem vzroka sprožitve alarma. Natančneje je potrebno pregledati mesto, kjer je prišlo do alarma. V našem primeru je to vhod na terasi. Če opazi kakršno koli spremembo, o tem obvesti VNC. V našem primeru je opazil razbito okno pri vhodu, kar pomeni, da se je zgodil vlom. Nemudoma je obvestil operaterja VNC, ta pa je na kraj poslal policijo. Intervent je zavaroval kraj vloma in počakal na prihod policije. Ko je policija prišla na kraj, so skupaj opravili varnostni pregled objekta. Nato je intervent objekt lahko zapustil. Postopek je namreč prevzela policija, intervent pa v tem primeru nima kakšnih posebnih navodil ali nalog.

V primeru, da se alarmi ponavljajo, intervent pa nima možnosti vstopa o tem obvesti odgovorno osebo. Po temeljitnem pregledu in če ni posebnosti, intervent obvesti VNC in zapusti varovano območje (Litrop Mulec, 2010).

13.1 Zavarovanje kraja

V primeru, da je na varovanem območju izvršeno kaznive dejanje, sta najpomembnejši nalogi varnostnika interventa vizualni ogled in zavarovanje kraja, kjer je bilo izvršeno kaznivo

dejanje. Zavaruje se tudi sledi, predmete in dokaze, ki so lahko pomembni za izsleditev storilca in uspešno izvedbo kazenskega postopka.

Kraj se najpogosteje zavaruje z opozorilnim trakom in ustreznim fizičnim varovanjem. Tako se prepreči dostop nepooblaščenih oseb in nadaljnje uničenje sledov kaznivega dejanja.

Varnostnik sme izjemoma spremeniti kraj dejanja, če:

- je ogroženo življenje ljudi in je potrebno nuditi takojšnjo pomoč poškodovanim;
- če ne more drugače zavarovati sledov in predmetov pred uničenjem;
- če ne more drugače preprečiti grozeče nevarnosti;
- če ne more drugače zagotoviti varnosti cestnega prometa.

Varnostniki morajo ob naznanitvi kaznivega dejanja navesti dokaze, za katere vedo, in storiti vse potrebno, da se ohranijo dokazi in sledovi kaznivega dejanja ter druga dokazila.

Varnostnik zavaruje tudi kraj dejanja tehnoloških in drugih nesreč do prihoda policije, drugih pristojnih organov in služb ter prepreči dostop nepoklicanim osebam (Slak & Trstenjak, 2018).

13.2 Osebni opis storilca

Osebni opis storilca je pomemben podatek. Pri opisovanju oseb oz. storilcev kaznivih dejanj moramo dati poudarek na opisovanju in določanju naslednjih stvari:

- starost in spol osebe;
- telesna višina in razvitost osebe;
- opis glave in njenih delov (lasje, oči, nos, ušesa, zobje, brki, brada).

Pri opisovanju storilcev so pomembna tudi posebna znamenja. To so posebni znaki na telesu, kakršnih nimamo vsi ljudje. Pomemben podatek so tudi oblačila storilcev in njihova obutev. O tem mora tisti, ki je na kraju dejanja, čim hitreje obvestiti dežurno službo oz. operativno komunikacijski center (v nadaljevanju: OKC), da se s tem seznanijo tudi drugi, ki sodelujejo pri izsleditvi storilca kaznivega dejanja (Pirnat, 2003).

14 POSREDOVANJE POLICISTOV NA INTERVENTNEM DOGODKU

Policija je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. To je profesionalna, avtonomna, visoko strokovna in moderna organizacija, ki je sposobna odgovoriti na izzive sodobnega življenja in zagotoviti visoko stopnjo varnosti. Policija na zasebno varovanje gleda kot na nekoga, ki mu na terenu pomaga držati željeni nivo varnosti.

Policisti so pooblaščen in dolžni ukrepati, kadar pride do kakršne koli kršitve javnega reda in miru. V takšnih primerih policist opravi intervencijo. V intervencijo sta napotena najmanj dva policista. Glede na časovno zaporedje je potek intervencije razdeljen v štiri faze:

- sprejem obvestila o kršitvi;
- organizacija intervencije;
- izvajanje postopkov na kraju intervencije;
- poročanje o ukrepih (Litrop Mulec, 2010).

14.1 Sprejem obvestila o kršitvi

Obvestilo o kršitvi sprejme dežurni policist ali operator OKC. Pri sprejemu obvestila je pomembno pridobiti takšne podatke oz. informacije, ki omogočajo pravilno načrtovanje intervencije (točen kraj oz. naslov, število in lastnosti kršiteljev, kratek opis dogajanja oz. ravnanja kršiteljev) (Litrop Mulec, 2010).

V našem primeru je operator OKC sprejel obvestilo o vlomu na lokaciji Parlament Pub bar Ljubljana, kjer se že nahaja varnostnik intervent, vlomilca pa ni več na kraju dogodka.

14.2 Organizacija intervencije

Organiziranje intervencije je najpomembnejše opravilo policistov po prejemu obvestila o interventnem dogodku. To je temeljna dolžnost vodje izmene OKC PU ali njegovega pomočnika. Organizacija intervencije zajema:

- ovrednotenje obvestila glede na pomembnost in nujnost ukrepanja;
- opredelitev stopnje prioritete.

Opredelitev stopnje prioritete delimo na:

- Zelo nujno (ogroženo je življenje ljudi, pomoč policistu), kar zahteva takojšnje organiziranje, napotitev in izvedbo intervencije, neposredno povezavo med napotiteljem in vodjo intervencije, rabo znakov za prednost.
- Nujno (življenje ljudi ni neposredno ogroženo; takojšnje ukrepanje policije zaradi preprečitve nadaljnjega kaznivega dejanja ali kršitve), kar zahteva takojšnje organiziranje, napotitev in izvedbo intervencije, oceno situacije, odločitev o opremi in številu policistov ter vodji intervencije (Litrop Mulec, 2010).

V našem primeru gre za interventni dogodek stopnje nujno, na kraj dogodka sta bila poslana dva policista PP Ljubljana Center.

14.3 Izvajanje postopkov na kraju intervencije

Intervencija se lahko izvaja v različnih prostorih (zasebni prostor, gostinski lokal, javna prireditve, javni shod). Osnovni namen ukrepanja policistov na intervenciji je povrnitev stanja pred prvotno kršitvijo oz. vzpostavitev javnega reda in miru, odkrivanje drugih kršitev in ukrepanje zoper kršitelje. Ne glede na kraj in prostor intervencije veljajo splošna pravila interveniranja:

- Pred prihodom na kraj intervencije mora vodja patrulje ali intervencijske skupine sestaviti miselni načrt interveniranja in policistom razdeliti posamezne naloge.
- Pristop h kršitelju mora biti energičen in taktičen. Policisti se ne smejo pregovarjati s kršiteljem.
- Kršitelja je potrebno izločiti iz sredine, kjer se nahaja (množica ljudi, družina ipd.). V položaju, kjer je v drugem prostoru ali objektu, se ne počuti več močnega, prepreči se vmešavanje drugih v postopek.
- Policist si mora zavarovati hrbet in zagotoviti varovanje postopka.
- V primeru uporabe prisilnih sredstev mora biti njihova uporaba hitra in učinkovita. Če je v postopku udeležениh več policistov, naj prisilna sredstva uporabi policist, ki je najbolj večš samoobrambnih tehnik.

Ko pride policija na kraj kaznivega dejanja, delo varnostnika še ni končano. Varnostnik intervent se prilagodi policistom, medtem ko opravljajo ogled kraja dejanja in iščejo storilca kaznivega dejanja.

Ko sta policista prišla na kraj vloma, jima je varnostnik intervent posredoval pomembne informacije, ki jih je opazil (razbito okno, morebitne sledi ipd). Nato sta si še sama ogledala kraj dejanja, ga fotografirala in iskala sledi. Le s pravilno odvzetimi sledmi lahko morebitnemu osumljencu dokazujemo krivdo na sodišču. Policista sta ugotovila, da je storilec vstopil skozi okno, ki ga je razbil z nekim predmetom, npr. kladivom, na pultu, od koder je nato vzel denar, pa sta našla sledi njegovih prstnih odtisov. Najdene prstne odtise sta označila s številko, jih fotografirala in vnesla v zapisnik. Prstni odtisi so zelo pomembni, saj ni mogoče, da bi dve osebi na svetu imeli enak prstni odtis. Policija vodi več kartotek s prstnimi odtisi, zato so najdene prstne odtise lahko primerjali in odkrili osumljenca.

Pomembne so bile tudi sledi stekla, ki jih je policija našla na kraju vloma. Kot smo že omenili, je storilec razbil okno, skozi katerega je vstopil v gostinski lokal. Sledi na steklu je pa mogoče uporabiti kot dokaz, saj se je glede na to, da je steklo razbil, pri plezanju čez okno poškodoval in tako so našli tudi kri (biološko sled) (Litrop Mulec, 2010).

14.4 Poročanje o ukrepih

Policisti morajo ob intervenciji zaradi njihove varnosti obveščati dežurnega policista. Obveščati ga morajo ob prihodu na kraj in o poteku intervencije in izvedenih ukrepih. Potrebno je poročati o morebitnih telesnih poškodbah kršiteljev ali policistov ter ugotoviti, ali je kršitelj proti uradni osebi izvedel kakšno kaznivo dejanje (preprečitev uradnega dejanja, napad na uradno osebo, upiranje). Kadar policist uporabi prisilna sredstva, mora o tem pisno poročati (Litrop Mulec, 2010).

15 SKLEP

Intervencija je ena izmed zahtevnejših nalog na področju zasebnega varovanja, zato je pomembno, da se na tem področju daje poudarek na usposabljanju varnostnikov interventov. V začetku pisanja te naloge sem omenila predpise, po katerih se morajo ravnati tako varnostniki kot tudi policisti pri izvajanju nalog intervencije. Prav je, da obstajajo zakonodaja, različni akti in predpisi, saj je le tako lahko delo opravljeno pravilno in zakonito; če se ravnamo po zakonodaji. Menim pa, da se zakonodaja premalo posodablja, saj je Zakon o zasebnem varovanju že od leta 2011 ostal nespremenjen. Glede na to, da je od tega že trinajst let, se je v tem času že marsikaj spremenilo. Menim, da bi najprej morali spremeniti enega izmed pogojev za opravljanje dela varnostnika – stopnjo izobrazbe. Glede na to, da je varnostnik lahko vsak, ki ima opravljeno samo osnovno šolo, se na varnostnike gleda s popolnoma drugačne perspektive kot na primer na policiste.

Nato sem pisala o ukrepih varnostnika in pooblastilih policistov. Glede na to, koliko ukrepov lahko uporabijo varnostniki in kako imajo nekatere naloge enake kot policisti, bi varnostniki morali imeti več pooblastil. To mislim predvsem na področju intervencij, saj so varnostniki interveni obveščeni o nekem alarmnem stanju oz. interventnem dogodku. Na poti do kraja interventnega dogodka pa morajo peljati po cestno - prometni predpisih, saj nimajo vozil s prednostjo. Sem mnenja, da bi varnostniki interveni morali imeti vozila s prednostjo, saj bi tako lahko lažje preprečili neko kaznivo dejanje ali zalotili storilca kaznivega dejanja in ga zadržali. Tako pa tudi storilci vedo, da se morajo varnostniki interveni ravnati po cestno – prometnih predpisih, in mislim, da imajo preračunano, koliko časa imajo za storitev nekega kaznivega dejanja.

Med pisanjem naloge sem izdelala tudi načrt varovanja za gostinski lokal, na podlagi katerega sem nato pisala primere dogodkov in odzivanja na te dogodke. Zelo pomembno je, da se za pisanje načrta varovanja vzame več časa, se ga napiše natančno. Načrt varovanja je namreč podlaga za varovanje nekega objekta, ki zajema vse pomembne sestavine, po katerih moramo zagotavljati varovanje določenega objekta.

Varnostniki morajo veliko sodelovati s policisti. Mislim, da je pomembno, da imajo varnostniki in policisti dobre odnose in sodelujejo, saj lahko tako učinkovito opravijo delo na nekem interventnem dogodku.

Cilj naloge je bil predstaviti intervencijo kot nalogo varnostnikov interventov ter sodelovanje s policisti v primeru interventnega dogodka na praktičnem primeru. Potrebno je veliko volje in znanja, da lahko posameznik opravlja naloge varnostnika interventa.

Hipoteze, ki sem si jih zastavila na začetku diplomskega dela, so naslednje:

H1: Kateri so ključni dejavniki, ki vplivajo na uspešno izvajanje intervencij varnostnikov?

H2: Ali imajo varnostniki za izvajanje intervencij dovolj pooblastil?

H3: Ali je sodelovanje med varnostniki in policisti dobro?

Na prvo hipotezo odgovarjam, da na uspešno izvajanje intervencij varnostnikov vplivajo ključni dejavniki, kot so redno usposabljanje varnostnikov interventov, previdno ukrepanje (vsak interventni dogodek je potrebno ocenjevati kot nevaren), strokovno in zakonito ukrepanje, pomembni pa so tudi preventivni ukrepi varnostnika. Za učinkovito opravljanje nalog varovanja mora biti napisan natančen in ustrezen načrt varovanja, potrebno je poznavanje objekta varovanja in tehničnih sredstev, poznavanje pooblastil, poznavanje cestno prometnih predpisov, poznavanje dela in pristojnosti drugih služb, samozaščitno ravnanje in poznavanje osnov samoobrambe.

Na drugo hipotezo odgovarjam, da varnostniki nimajo dovolj pooblastil za izvajanje nalog intervencije, saj bi jih glede na ukrepe, ki jih lahko uporabijo, in glede na odgovornost, ki jo nosijo pri izvajanju tega dela, morali imeti več.

Na tretjo hipotezo odgovarjam, da mora sodelovanje med varnostniki in policisti biti dobro, če želimo, da je delo opravljeno strokovno. Je pa res, da se nekateri policisti in varnostniki med seboj ne spoštujejo in imajo določene predsodke.

VIRI IN LITERATURA

- /ReSNV-2/, R. o. (5 . oktober 2019). *Uradni list RS, št. 59/19*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RESO124>
- Čadež, U. (2012). *Zahteve javnega interesa pri zasebnem varovanju*. Pridobljeno iz <https://dk.um.si/Dokument.php?id=30302&lang=slv>
- Ducman, B. (2017). *Intervencijska služba v podjetju x*. Pridobljeno iz <https://www.academia.si/pdf/dd-b-ducman>
- Fefer, D. (2024). *Varnostno nadzorni center*. Pridobljeno iz <https://www.fvv.um.si/DV2008/zbornik/clanki/Fefer.pdf>
- Grilc, B. (2013). *Gradivo za opravljanje intervencije*. Pridobljeno iz https://student.academia.si/pluginfile.php/27799/mod_resource/content/2/GRADIVO%20ZA%20INTERVENCIJE-7.12.13.doc
- Janković, B., Cvetković, V., Milojević, S., & Ivanović, Z. (2021). *Relations between police and private security ofcers*. Pridobljeno iz https://vladimircvetkovic.upravljanje-rizicima.edu.rs/wp-content/uploads/2021/05/Relations_between_police_and_private_security_offi.pdf
- Jelen, V. (2018). *Raziskava o uporabi ukrepov in drugih sredstev varnostnikov*. Pridobljeno iz https://www.academia.si/wp-content/uploads/2020/09/Viktorija-Jelen_dd.pdf
- Kristan, G., & Jarc, S. (brez datuma). *Načrtovanje varnosti*. Pridobljeno iz https://student.academia.si/pluginfile.php/104677/mod_resource/content/1/SKRIPTA%20-%20Na%C4%8Drtovanje%20varnosti.pdf
- Litrop Mulec, J. (2010). *Policijska intervencija in policistke*. Pridobljeno iz <https://dk.um.si/Dokument.php?id=21976&lang=slv>
- Ministrstvo za notranje zadeve. (2 . november 2021). *Z novelo ZODPol zagotavljamo boljšo organiziranost v policiji*. Pridobljeno iz <https://www.gov.si/novice/2021-11-02-z-novelo-zodpol-zagotavljamo-boljsa-organiziranost-v-policiji/>
- Pirnat, V. (2003). Intervju. *Sintalček*, <https://www.sintal.si/wp-content/uploads/2021/05/Sintalcek-21.pdf>.

- Podnar, K. (2023). *Vloga zasebnega varovanja pri zagotavljanju notranje varnosti v Republiki Sloveniji*. Pridobljeno iz <https://dk.um.si/Dokument.php?id=165744&lang=slv>
- Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije /ReSNV-2/. (5. oktober 2019). *Uradni list RS, št. 59/19*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RESO124>
- Slak, B., & Trstenjak, S. (2018). *Kompetence zasebnovarnostnega osebja za zavarovanje kraja dejanja - pogled varnostnih menedžerjev*. Pridobljeno iz https://www.policija.si/images/stories/Publikacije/RKK/PDF/2018/01/RKK2018-01_BostjanSlak_KompetenceZasebnovarnostnegaOsebja.pdf
- Šolinc, B. (2019). *Varovanje prireditve v gostinskih lokalih*. Pridobljeno iz <https://dk.um.si/Dokument.php?id=133431&lang=slv>
- Uredba o uniformi, položajnih oznakah in simbolih policije. (13. oktober 2014). *Uradni list RS, št. 64/14, 25/17, 45/21 in 91/23*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6720>
- Uredba o vozilih, plovilih, oborožitvi in posebni opremi policije. (21. januar 2014). *Uradni list RS, št. 2/14, 60/16 in 81/21*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6576>
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije /ZNPPol/. (3 . maj 2013). *Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6314>
- Zakon o varstvu osebnih podatkov /ZVOP-2/. (26. januar 2023). *Uradni list RS, št. 163/22*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7959>
- Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/. (11. marec 2011). *Uradni list RS, št. 17/11*. Pridobljeno iz Uradni list Republike Slovenije: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5760>
- Zamljen, S. (2009). *Zasebno varovanje*. Pridobljeno iz <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=99642>

- Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja. (2024). *Obdobno usposabljanje in izpopolnjevanje varnostnega osebja*. Pridobljeno iz <https://www.zrszv.si/obdobna-varnostnega-osebja>
- Zorman, J. (2016). *Ukrepi in napake pri izvajanju nalog varnostnega osebja*. Pridobljeno iz <https://www.academia.si/pdf/dd-j-zorman>
- Zupan, A. (2007). *Varovanje VIP s pripadniki vojaške policije*. Pridobljeno iz https://bb.si/f/docs/diplomska-dela/zupan_aleksander-varovanje_vip_oseb_s_pripadniki_vojaske_policije_0.pdf